



Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopi Sine consensu an iuspatronatus in aliquem possit transferri?
Allegatio LXXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

struxerit, vel dotauerit ecclesiam ipsam, vel Capellam *Abb. conf. 106. num. 4. vol. 2.* quia non potest Episcopus rei sacra sine legitima causa hac seruitutem iurispatronatus imponere: quod non procedit quando verus patronus cum consensu Episcopi, vult in alium iurispatronatus transferre.

26 Si Diocesanus suum consensum prestare noluerit, potest ad eum praestandum compelli auctoritate Superioris Antistitis, videlicet Archiepiscopi, vel Primatis, ita *Card. in d. cap. nobis, quest. 6. Abb. conf. 59. col. 3. vers. tertio principaliter confidendo, p. 2. Lambertin. d. q. 2. art. 16. & 17. Vinian. d. lib. 2. cap. 1. numero 19. & 20. Azgri. instit. moral. p. 2. lib. 9. cap. 3. q. 10.* Vbi resoluit, quod quando requiritur consensus vnus in fauorem, & gratiam alterius, si renuerit consentire absque legitima causa, possumus Superiorem adire, vt cogat eum ad consentiendum.

27 Sic etiam maritus, qui bona immobilia sine vxoris consensu alienare non potest de iure Regni Lusitaniae, & Castellae, & vxor contradicat alienationi, poterit iudicem adire, qui causam contradictionis diligenter examinet, quam si iniustam iudicauerit, suo arbitrio contrahendi potestatem concedet, *Tirag. de iure mariti gloss. 8. num. 127. cum sequentibus, Menoch. de arbitror. casu 211. n. 6. cum sequentibus, Azened. l. 4. d. n. 1. tit. 3. lib. 5. noua recopil. Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 47. numero 37. Cald. Pereira de extinct. emphit. cap. 12. num. 11.*

28 Non obstat tex. in cap. nullus, 17. de iurepatron. dum ibi Episcopi Adonen. negligentia non Superiori Antistiti, videlicet Archiepiscopo, sed Papae nuntiatur; quia respondetur praedictum Episcopum, quia erat exemptus, alium superiorem non recognoscere nisi Papam, & ideo ad illum pro supplenda eius negligentia fuit recursus Lambertin. lib. 1. p. 2. art. 20. nu. 9. Stephan. Quarta in sum. bullar. verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. decima nona, n. 25. in fine.

29 Episcopus antequam praestet consensum super Ecclesiae aedificatione, de necessitate debet requirere, quod fundans assignet dotem pro ipsa Ecclesia per publicum instrumentum, & si Episcopus ecclesiam consecraret non accepta dote, de suo eam dotare teneretur, cap. cum sicut, de consecration. Eccles. vel Altaris, Lambertin. lib. 1. p. 1. q. 5. art. 10. In cuius dotis datione requiritur diocesani consensus, sicut in fundatione, & constructione, qui diocesanus qualitates dotantis exquirat, & quomodo dos sit constituenda, & an sit congrua, vel sufficiens; alias dotans non acquireret iurispatronatus, sed dos libere ecclesiae remaneret Ioan. And. in d. cap. nobis col. 1. Lambertin. art. 11. vbi supra, & art. 13. Resoluit quod si in datione dictae dotis insufficientis consenserit Diocesanus, acquiritur dotanti iurispatronatus, sed ab eo poterit peti supplementum, & art. 14. tenet quod qui dat pretium pro emenda dote de consensu diocesani sit patronus.

30 Ordinarij nomine in hac materia venit qui libet Praelatus etiam inferior, dummodo habeat episcopalem potestatem Vinian. p. 1. lib. 2. cap. 1. num. 17. vnde in vna Smolen. iurispatron. 18. Nouemb. 1578. coram D. Cantuccio, quae est in 2. p. diuers. decis. 85.

31 Fuit resolutum Abbatem habentem potestatem dandi licentiam aedificandi ecclesias intra

suam Parochiam, in quam consequentiam habere etiam facultatem praestandi auctoritatem, & consensum creationi, & acquisitioni iurispatronatus, & sic potestas dandi licentiam construendi ecclesiam trahit secum, tanquam quid consequutium, potestatem consentiendi acquisitioni iurispatron. & dicta potestas dandi licentiam aedificandi ecclesiam, videtur concedi ad finem, vt aedificans acquirat iurispatron. &c. fuit firmatum 23. Martij 1579. vt in decis. 93. ead. p. 2.

32 Capitulum Sede vacante potest etiam dare licentiam ecclesiam aedificandi, vt acquiratur iurispatronatus Lambertin. vbi supra art. 9. Pavin. de potestate Capituli Sede vacante p. 5. q. 2. num. 5. Nicol. Garcia d. cap. 9. num. 79. Vinian. d. p. 1. lib. 2. cap. 1. num. 12.

33 Vicarius Generalis episcopi speciali mandato, non habet auctoritatem ad reservationem iurispatronatus, dixi Alleg. 54. num. 74.

S V M M A R I V M.

- 1 Iurispatronatus de vno in alium quatuor principaliter modis transi. i potest.
- 2 Iurispatronatus successione transfertur, quando cum vera vniuersitate venit, idest, cum hereditate in qua quis succedit.
- 3 Iurispatronatus cum vera vniuersitate ad haereditatem mittitur siue sint sui, siue extranei, siue succedant ex testamento, siue ab intestato.
- 4 Haereditati paterna non potest filius renuntiare, & retinere iurispatronatus.
- 5 Possessor bonorum succedit in iurispatronatus, cum sit vt haeres.
- 6 Curator haereditatis iacentis potest praesentare ad beneficium iurispatronatus dictae haereditatis.
- 7 Iurispatronatus haereditate vendita alicui villa, vel castro annexum in emptorem transi.
- 8 Contrarium verum est, quando iurispatronatus esset de per se principale, & distinctum.
- 9 Iurispatronatus in fideicommissarium, cui restituta est hereditas, non transi, sed remanet penes haeredem.
- 10 Iurispatronatus vbi cum vniuersitate, siue cum haereditate transfertur, non requirit Episcopi consensum, siue vero si de per se transferatur.
- 11 Iurispatronatus translatio in Ecclesiam, seu locum religiosum valet sine Episcopi consensu.
- 12 Iurispatronatus translatio in laicum sine Episcopi consensu fieri non potest.
- 13 Consensus Episcopi in translatione iurispatronatus requiritur, vt aduertat an interueniat labe simoniae.
- 14 Capituli consensus in translatione iurispatronatus non requiritur copulatiue cum consensu Episcopi.
- 15 Consensus Episcopi in translatione iurispatronatus debet esse expressus, nisi scienter admissa ab Ordinariis fuisset.
- 16 Donatio iurispatronatus sine Episcopi consensu legitima praescriptione praesumitur.
- 17 Consensus in translatione iurispatronatus debet esse Episcopi illius diocesis, in qua sita est Ecclesia.
- 18 Consensus Episcopi in translatione iurispatronatus ex post facto potest adhiberi.
- 19 Consensus vbi requiritur in aliquo actu quandocumque praestetur, actus semper est validus.
- 20 Iurispatronatus per donationem de vno in alium transi.

- 21 Iuſpatronatus in donatione omnium bonorum, iurium, & actionum venit.
- 22 Iuſpatronatus in donatione generali facta à Rege non venit, niſi de eo ſpecifica fiat mentio.
- 23 Iuriſpatronatus donatio ſi fiat de laico in laicum, neceſſario interuenire debet Episcopii conſenſus.
- 24 Capitulum Sede vacante non poteſt confirmare donationem iuriſpatronatus.
- 25 Vicarius Episcopii, quamuis iuriſpatronatus donationi auctoritatem interponere non poſſit, hac tamen auctoritas præſtat titulum ad præſcribendum.
- 26 Episcopii conſenſus non requiritur in donatione iuriſpatronatus facta religioſis per patronum etiam laicum.
- 27 Conſenſus Episcopii requiritur, ſi donatio fiat ab Eccleſia alteri Eccleſie.
- 28 Conſenſus Episcopii neceſſarius non eſt in donatione, quia vnus patronus alteri patrono ſocio ius ſuum remittit, vel renuntiat.
- 29 Donatio licet ſine conſenſu Episcopii poſſit fieri compatrono, non tamen filio compatroni ſine illius conſenſu.
- 30 Compatronus non reputatur filius in vita patris, qui eſt patronus.
- 31 Iuſpatronatus per permutationem de vno in alium transferri poteſt, quod ſi fiat in laicum, Episcopii conſenſus requiritur, ſecus vero ſi in Eccleſiam, aut clericum nomine Eccleſie.
- 32 Conſenſus Episcopii in permutatione, vel donatione iuriſpatronatus poſt interitum permittentis, vel donantis concedi poteſt.
- 33 Iuſpatronatus de vno in alium per venditionem vera vniuerſitatis, cui inſeparabiliter adhaeret, transferri poteſt.
- 34 Iuſpatronatus ſub bonorum generalitate vendi, ſeu alienari poteſt.
- 35 Iuſpatronatus de per ſe vendi non poteſt, tunc enim patronus vendens ſuo iure priuatur, & Eccleſia remanet libera.
- 36 Simonia committitur quando venditur de per ſe iuriſpatronatus.
- 37 Venditio villa, & iuriſpatronatus licet non valeat, quoad iuriſpatronatus, valebit tamen quoad villam.
- 38 Iuſpatronatus ſicut principaliter vendi non poteſt, ita nec aſſo ad ipſum.
- 39 Iuſpatronatus annexum villa, vel Caſtro tranſit cum ipſa villa, vel Caſtro dato in dotem.
- 40 Sequeſtrata villa, vel Caſtro, cui eſt annexum iuriſpatronatus, ſi durante ſequeſtro vacauerit beneficium, ſequiſter ad illud eligere, vel præſentare poteſt.
- 41 Iuſpatronatus omnium bonorum hereditariarum poteſt præſentare in iuriſpatronatu ipſis bonis annexo.
- 42 Iuſpatronatus tranſfertur cum vniuerſitate, vel villa, cui eſt annexum, data in ſendum, vel emphyteuſim.
- 43 Præſcripta vniuerſitate præſcribitur & iuriſpatronatus illi adhaerens.
- 44 Iuriſpatronatus vno fructu præſcripto, puta præſentationis, utilitatis, aut alterius honoris, non intelliguntur præſcripti alij fructus, quorum uſus non eſt præſcriptibilis.
- 45 Iuſpatronatus ut præſcribatur, quod tempus requiratur, oſtenditur.
- 46 Bonis omnibus conſecratis an iuriſpatronatus illis annexum publicatum cenſetur remiſſiue.

EPISCOPI SINE conſenſu an iuriſpatronatus in aliquem poſſit transferri?

ALLEGATIO LXXI.

- 1 **T**ransfertur iuriſpatronatus de vno in alium principaliter quatuor modis. Primo ſucceſſione cap. conſiderandum, 16. queſt. 7. Secundo donatione, cap. ex inſimulatione de iure patronatus. Tertio permutatione cap. nemini, 16. q. 7. Quarto venditione cum vniuerſitate bonorum, in qua ſit iuriſpatronatus cap. cum ſeculum, & ibi gloſ. verbo emptorum, de iuriſpatronatus.
- 2 Primo modo transfertur iuriſpatronatus ſucceſſione, quando ſcilicet cum vera vniuerſitate venit, id eſt, hereditate, in qua quis ſuccedit, tunc enim transfertur accelloriè Cardin. Mantie. Rotæ deciſ. 140. numero 2. Cardin. Tuſch. præſcrip. conclud. lit. 1. concl. 612. in fine.
- 3 Et ſic tranſmittitur ad heredes ſiue ſint ſui, ſiue extranei, ſiue ſuccedant ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, Clem. plures, de iuriſpatron. Bonacof. tom. 1. commun. opin. lib. 1. tit. 5. num. 36. pagina 170. Spin. in ſpeculo teſtam. gloſ. 4. princip. num. 46. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. par. 4. collect. 1015. Cald. vtr. erra de empt. capit. 12. num. 16. Faglin. de poteſt. Episcopii capit. 51. in princip. numer. 6. verſ. tertio, Franc. Leo in theſauro fori Eccleſiaſt. par. 2. cap. 6. num. 21. verſ. ſecundo, Marant. in repetit. l. is poteſt, num. 33. ff. de acquirenda heredit.
- 4 Vbi etiam reſoluit, quod non poteſt filius renunciare hereditati paternæ, & retinere iuriſpatronatus Eccleſie, imo renunciando hereditati, perdit illud, quia tranſit cum vniuerſitate bonorum.
- 5 Sic etiam bonorum poſſeſſor ſuccedit in iuriſpatronatus, cum ſit vtriusq. heres, §. quos autem, inſtit. de bonorum poſſeſſione, Lambertin. de iuriſpatronatus, li. 1. p. 2. q. 2. ar. 24.
- 6 Hinc etiam curator hereditatis iacentis poteſt præſentare ad beneficium iuriſpatronatus dictæ hereditatis. Aloyſ. Ricc. in deciſ. curia Archiep. Neapol. par. 1. deciſ. 11.
- 7 An autem iuriſpatronatus hereditate vendita in emptorem tranſeat? quaſtio eſt dubia, in qua communis ſententia tenet tranſire ex dict. cap. ex litteris, & cap. cum ſeculum, quia hereditas eſt quid vniuerſum, l. bonorum, 2. ff. de verborum ſignificat. l. hereditas, ff. de petitione hereditatis, ita d. lin. de primogen. lib. 1. c. 24. num. 15. Couar. lib. 2. variar. cap. 18. numero 8. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum fori eccleſiaſt. reſol. 162. nu. 2. vbi dicit ita tenuiſſe Rotam, Gratia. Craſſ. Marc. Anton. Genueſ. Mozzi. Paul. de Citadimis, Lambertin. & alij, quos reſert Nicol. Gare. de benefic. par. 5. cap. 9. num. 11.
- 8 Verum contraria ſententia verior eſt ex eo, quod licet iuriſpatronatus tranſeat cum vniuerſitate bonorum, cui adhaeret, etiam ſine ſpeciali expreſſione, non tamen tranſit cum vniuerſitate, in qua rerum particularium, ſeu ſingularium eſt neceſſaria ſpecifica traditio ſicut eſt quando venditur hereditas, l. qui tibi, c. de heredit. vel aſſo vendit. quare hanc ſententiam ſequuntur Emman. Coſt. in cap. ſi pater, verbo Trebellanica n. 7. de teſtamen.

lib. 6. spin. dist. gloss. 4. numero 116. Cad. Pereira de nominat. emphiteusis quest. 21. n. 53. Soar. de relig. lib. 4. de simonia, cap. 28. num. 12. Et 17. plures per Cemed. ad Decretal. collect. 5. num. 2. sequitur Gare. dist. cap. 9. a numero 13. ubi numer. 16. intelligit cum alijs supra citatis quando iuspatronatus esset de per se principale, & distinctum, seu personale: nam si in hereditate, seu bonis hereditatis esset villa, seu castrum, cui iuspatronatus adhereret, & annexum esset, tunc ratione villæ, vel castri in consequentiam transferretur in emptorem hereditatis ex dist. cap. ex litteris, & cap. cum seculum.

9 In fideicommissarium, cui restituta est hereditas, non transit iuspatronatus, sed remanet penes heredem, per l. quia perinde, & l. quamvis, ff. ad Trebell. ita tenent Roch. de inrepatron. verbo ipse, vel is, à quo quest. 9. Molin. dist. lib. 1. cap. 24. a num. 5. alter Molin. de iustit. tract. 2. disput. 188. ad finem, Camil. Borrell. in summa omnium decisionum tit. 32. num. 63. Lusitanus noster Benedict. Aegid. ad l. 1. Cod. de sacrosanctis Ecclesijs p. 5. §. 2. n. 13. Peregrin. de fideicommissis, art. 6. n. 37. Cemed. d. collect. 5. num. Nicol. Garcia dist. cap. 9. num. 17. ubi n. 18. intelligit si iuspatronatus sit personale, & non annexum bonis.

10 Quæ supradicta ad propositum nostrum accommodans sic intellige, ubi iuspatronatus cum vniuersitate, siue hereditate transferatur in heredem, vel quia succedit, vel quia emit hereditatem, in qua erat villa, seu castrum, cui iuspatronatus annexum existeret, tunc consensus Episcopi non requiritur dist. cap. ex litteris, cap. cum seculum, & ibi Abb. de inrepatronatus, Vinia. in praxi iurispatronatus par. 1. lib. 4. cap. 1. num. 2.

11 In alijs vero casibus, in quibus iuspatronatus transfertur de per se, vel inter viuos ex contractu, aut donatione, distinguendum est inter translationem, quæ fit in Ecclesiam, vel locum religiosum; & illam, quæ fit in laicum, itaut ex contractu in Ecclesiam, vel locum religiosum valeat iurispatronatus translatio sine Episcopi consensu cap. illud, de inrepatronatus, cap. vnic. eodem tit. lib. sexto, Vinia. tom. 1. commun. opinion. lib. 1. tit. 4. num. 9. pag. 167. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 177. numero 3. Soar. dist. lib. 4. de simonia cap. 28. num. 5.

12 Si autem fiat translatio in laicum, non valet sine Episcopi consensu, dist. cap. vnic. in princip. à contrario sensu, Mantica. decis. 86. num. 5. Farinae. par. 1. tom. 2. decis. 686. num. 3. Vinia. dist. part. 1. lib. 1. cap. 1. num. 24. Idem est si ex vltima voluntate iuspatronatus transferatur ex titulo particulari, puta ex legato, quia si legetur Ecclesie, non requiritur consensus, qui tamen accedere debet si fiat laico, vel clerico recipienti nomine proprio, Abb. in dist. cap. cum seculum, numer. 6. & in dist. cap. illud, num. 4. de inrepatronatus, Vinia. dist. par. 1. lib. 4. cap. 1. num. 5.

13 Ratio autem quare consensus prædictus requiratur in tali translatione est, vt aduertat Ordinarius an interuenierit labes simoniaca, Abb. in dist. cap. illud, num. 6. Vel quia sicut in fundatione referuatur iuspatronatus cum dicto consensu ex gratia, & sic fit capax laicus iurispatronatus, ita in translatione per dictum consensum inducitur dicta capacitas in eum, in quem fit translatio, Vinia. dist. par. 1. lib. 4. cap. num. 6. & numero 7.

14 Resoluit non requiri consensum Capituli copulatiue, cum consensu Episcopi, & num. 10.

15 Quod talis consensus semper debet esse expressus, nisi scienter admissus ab Ordinario fuisset, & num. 12.

16 Quod talis donatio si sit facta sine Episcopi consensu, legitima præscriptione præsumitur per cap. cura, de inrepatronatus, & num. 15.

17 Quod huiusmodi consensus debet esse Episcopi illius diocesis, in qua sita est Ecclesia, & num. 18. per tex. in d. cap. cura, de inrepatronatus.

18 Quod consensus Episcopi ex postfacto potest adhiberi, quod etiam tenent Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 11. cap. 13. num. 361. Flamin. de resignat. libro 8. quest. 10. numero 7. & 8. Menach. de præsumpt. lib. 6. quest. 34. numero 14. cum sequentibus.

19 Nam ubi consensus requiritur in aliquo actu sufficit, quod quodcumque præstetur cum siue præcedat, siue sequatur, actus semper sit validus, Anton. Comest. l. 53. Tauri num. 6. Tirag. de iure mar. gloss. 6. a num. 1. Flamin. dicto. lib. 8. quest. 8. num. 105. Cald. Pereira de extinct. emphite. cap. 11. numero 7.

20 Secundo modo transit iuspatronatus de vno in alium per donationem, gloss. in cap. pia mentis, 16. questio. 7. & est tex. in capit. ex infirmatione, ubi gloss. verbo liberaliter, & in cap. nullus, de inrepatronatus, Tiraguel. in l. frangam, verbo donatione largitus, num. 333. Pölin. d. cap. 51. in princip. num. 6. vers. quarto, Franc. Leo d. cap. 6. num. 25. vers. tertio, Lambertin. lib. 1. part. 2. q. 4. artic. 1. Cardin. Seraphin. decis. 725.

21 Vbi resoluit, quod in donatione omnium bonorum, iurium, & actionum venit iuspatronatus, quod etiam tenet Aloys. Ricc. contra Lambertin. & alios in dicta praxi rerum fori Ecclesiastici resolut. 147. per totam, & resolut. 162. numero tertio.

22 In donatione generali facta à Rege non venit iuspatronatus, nisi de eo specifica fiat mentio, Cabed. Lufit. decis. 27. num. 10. par. 2. & de patronatib. Regia Corona cap. 3. num. 3. Bened. Aegid. in rescript. l. 1. C. de sacros. Ecclesijs par. 5. §. 2. numero 18. vers. 3.

23 In hac iurispatronatus donatione si fiat de laico in laicum, necessarium interuenire debet Episcopi consensus Mantica. decis. 86. num. 5. aliàs sine dicto consensu non valet, Seraphin. decis. 884. num. 1. Borrell. dist. tit. 32. num. 3.

24 Quam quidem Capitulum Sede vacante confirmare non potest ex resolutis per Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 303. numero 10. cum seqq.

25 Vicarius Episcopi quamuis iurispatronatus donationi auctoritatem interponere non possit, vt dixi Alleg. 54. num. 75. si tamen de facto interposuerit, præstabit titulum ad præscribendum, Seraphin. decis. 884. num. 2.

26 Si vero donatio fiat Religiosis per patronum etiam laicum, huiusmodi consensus non requiritur d. cap. illud, 8. de inrepatronatus, d. ca. vnic. eodem tit. in 6. Vinia. tom. 1. commun. opinion. lib. 1. tit. 4. num. 9. pag. 167. Azor. institut. moral. par. 2. lib. 6. cap. 20. quest. 5. Stephan. Gratian. d. cap. 177. num. 3.

27 Si autem fiat ab Ecclesia alteri Ecclesie requiritur dictus consensus, quia sine illo Ecclesia alienare non potest, & sine exceptione, 12. q. 2. Quod solū procedere si donatio fiat laico dicunt decisum Seraph. decis. 1312. Vinia. d. par. 1. lib. 4. cap. 1. num. 14.

28 In donatione tamen, qua vnus patronus alteri patrono ſocio ius ſuum remittit, vel renuntiat, non eſt neceſſarius Epilcopi conſenſus, *Cald. Pereira de reſol. emphyt. cap. 8. num. 3. Caputaguo de ciſ. 184. part. 1. & de ciſ. 131. num. 4. par. 2. Campan. in diuerſorio iuris Canon. rubr. 11. capit. 13. numero 368. praxiſ noua Epilcop. par. 2. cap. 5. num. 9. verſ. deſcendentes, Verall. de ciſ. 311. numero 1. part. 2. Farinae. part. 1. tom. 2. de ciſ. 707. numero 4. Vinian. diſt. part. 1. lib. quarto cap. 1. numero 13. Vbi dicit tutius eſſe in hoc caſu conſenſu adhibere, Azor. diſt. 4. par. 2. cap. 20. quaſt. 6. praxiſ epilcop. par. 1. verbo iuſpatronatus, §. 2. verſ. ſecundum dubium.*

29 Vbi dicit, quod licet poſſit fieri donatio cõpatrono ſine conſenſu Epilcopi, non tamen filio cõpatroni ſine illius conſenſu, optime *Cald. Pereira d. cap. 8. num. 3. & de poſt. ſtate eligendi cap. 1. nu. 24.*

30 Quia filius in vita parentis, qui eſt patronus non reputatur cõpatronus. Quinimo & poſſe cõpatronos inter ſe conuentiones, permutationes, donationes, & ceſſiones facere abſque Epilcopi conſenſu probat *tex in Clem. 2. de iurepatron. & ibi gloſ. verbo liberare, Pevegr. conſ. 87. n. 6. vol. 3. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſ. 45. §. 1. n. 58. Cuius gloſſæ auctoritate poſſe hæredes ſua auctoritate, abſque Superioris conſenſu facere concordiam de alternis vicibus præſentando Rectorem reſoluunt Tirag. de iure prim. quaſt. 17. opin. 6. num. 9. Azor. ued. l. 9. nume. 2. tit. 6. lib. 1. noua recop. Cened. ad ſextum collect. 7. num. 2.*

31 Tertio modo iuſpatronatus de vno in alium per permutationem tranſit, quod ſi in laicũ tranſferatur Epilcopi conſenſus requiritur: ſecus vero ſi in Eccleſiam, aut clericum nomine eccleſiæ, Azor. diſt. 4. ap. 20. quaſt. 7. Roch. de iurepatronat in verbo ipſe, vel is à quo, quaſt. 6. num. 28. Vinian. diſt. par. 1. lib. 4. cap. 3. Ita etiam in ceſſione idem reſoluit Brunor. a Sole in locis commun. verbo ius, numero 15.

32 Qui quidem conſenſus in hac permutatione, vel donatione ab Epilcopo præſtandus, poſſe poſt interitum permutantis, vel donantis concedi, & eo tempore impertitus, eſt adeo validus, quod præſentatus poſtea à donatario præferatur præſentato à donantis hærede, *Gail. in repet. cap. fin. colum. 39. de elect. in. 6. Puc. de ciſ. 16. nu. 2. lib. 2. Campan. d. cap. 13. num. 372.*

33 Quarto modo tranſfertur iuſpatronatus de vno in alium per venditionem vetæ vniuerſitatis, in qua ſit iuſpatronatus, vel cui inſeparabiliter adhæreat, cap. ex litteris, de iurepatronatu, Spin. diſt. gloſ. 4. num. 111. Soar. diſt. lib. 4. de ſimonia, cap. 28. num. 12. cum ſequentibus, & à num. 18. Surd. de alimen. tit. 9. quaſt. 12. nu. 27. & 28. Vinian. diſt. par. 1. lib. 4. cap. 5. Menoch. de præſumption. lib. 3. quaſt. 90. numer. 25. Cou. lib. 1. variar. cap. 13. numer. 3. & 4. Gregor. l. 68. verbotat. villa, tit. 18. part. 3. Cened. ad decretal. collect. 5. Menoch. conſil. 90. numer. 118. & 125. Molin. de iuſtit. tract. 2. diſput. 620. numer. 6. Rot. in vna Tolet. iuriſpræſentandi ſecunda Iuny 1612. coram Reuer. P. D. Manzanedo apud Farinae. part. 2. tom. 1. de ciſ. 399. Nicol. Garc. diſt. cap. 9. numero 19.

34 Nam iuſpatronatus vendi, ſeu alienari poſſe ſub bonorum generalitate. *Cald. Pereira de reuocat. emphyteuſis quaſt. 21. num. 53. Soar. diſt. cap. 28. nu. 12. & 17. Cenall. communium contra communes tom. 4. quaſt. 897. à num. 559. De per ſe tamen vendi non*

poſſe: nam tunc ſuo iure priuatur, & Eccleſia remanet libera, cap. quia clerici, & ibi gloſ. & Abb. numero 6. de iurepat. Et excommunicati debent ſi perſonæ ſingulares vendiderint, ſi vero Vniuerſitates ſint interdicto ſubijci *Concil. Trid. ſeſſ. 25. de reformat. cap. 9. verſ. hoc editum, & Molin. d. cap. 15. §. 1. num. 3. Et vltcrius in tali venditione, ſimoniam committitur, cap. de iure, de iurepatronatu, Azor. diſt. capit. 20. quaſt. 8. Soar. diſt. lib. 4. de ſimonia capit. 28. num. 17. cum ſequentibus, Vinian. diſt. cap. 5. numero 5. Rebuff. in commentar. ad l. conuentionem, 29. ff. de verborum ſignificat. verſic. item ſi vendatur, pagina 169. in princip.*

36 Vbi etiam reſoluit, quod ſi vendatur villa & iuſpatronatus, licet non valeat venditio quoad iuſpatronatus, valebit tamen quoad villam, cum vtrumque æque principaliter vendatur, & vno deficiente alterum non extinguitur, de quo etiam *Roch. verbo ipſe, vel is à quo, num. 52. Vinian. d. par. 1. lib. 4. cap. 5. numer. 12.*

37 Et iuſpatronatus ſicut principaliter vendi non poſſe, ita nec actio ad ipſum, *Alloſ. Rec. d. praxi reſolut. 193.*

38 Primo amplia reſolutionem prædicti quarti modi procedere in translatione villæ, vel caſtri dati in dotem, cum quo tranſit iuſpatronatus illi annexum, vt per *Palar. in repet. cap. §. 43. in princip. Bacc. de decima tutorum. cap. 23. numero 19. & tract. de non meliorandis filiabus, cap. 26. numero 1. Tiraguel. poſt leges conſubiales, gloſ. 9. numero 7. Molin. diſt. libro 1. cap. 24. numero 3. Menoch. conſil. 66. numero 27. Doſt. Barb. in l. diuortio, §. ſi vir, numero 55. cum ſequentibus, ff. ſolutio matrimon. Perez l. 1. tit. 6. lib. 1. Ordinam. pag. 144. Nicol. Garc. de benef. par. 5. caput. 9. à numero 149. remiſſiue Azor. l. 9. numero 4. tit. 6. lib. 1. noua recopilat. & l. 7. numero 2. tit. 3. lib. 6. Manica Rot. de ciſ. 140. numero 13. Vinian. d. part. 1. libro 4. cap. 7. num. 6.*

39 Secundo amplia in ſequeſtratione villæ, vel caſtri, cui eſt annexum iuſpatronatus, quia cum illo tranſit iuſpatronatus, & ſi durante ſequeſtro vacauerit beneficium, cuius electio, vel præſentatio ad ſequeſtratam villam pertinebat, ſequeſter ad illud beneficium vacans eligere, vel præſentare poſſe, ita *Doſt. in cap. examinata, vbi Innocen. numero 1. & Felin. numero 10. de iudic. idem Felin. in cap. cum Beroldus, numero 30. de re iudic. Gigas de penſion. quaſt. 72. numero 3. Roch. diſt. verbo ipſe, vel is, num. 71. Corraſ. lib. 3. miſcelan. cap. 2. num. 16. & in paraphraſi Sacerdotum par. 2. cap. 6. à numero 2. Rebuff. in tract. nominat. quaſt. 14. numero 76. Gutier. de tutel. par. 1. cap. 7. numero 18. Doſtor Sabagun in cap. fin. de ſequeſtrat. poſſeſſionis à numero 16. Azor. diſt. par. 2. lib. 6. cap. 25. quaſt. 17. Valer. Reginald. in praxi ſeri penitent. lib. 30. tract. 4. numero 245. citati per Cenall. quamuis ipſe contrariam opinionem veram, & receptam dicat, communium contra communes. quaſt. 740. à numero 3. cum ſequentibus, Cened. diſt. collect. 5. numero 10. & practicar. ac canonic. quaſt. lib. 1. quaſt. 10. per totam, vbi numero vlt. Reſoluit tunc demum ſequeſtrum habere ius præſentandi, quando eſt ſequeſtratum, vel apphenſum ius, aut dominium alicuius, cui eſt annexum iuſpatronatus, tunc enim cum nullus reperiatur dominus directus rei apprehenſie, ſed litigantes ab illius poſſeſſione expellantur, ſic vt conſulatur Eccleſiæ vacanti, merito ſequeſter præſentare poſſe. *Secus**

ens vero quando nec dominium, nec proprietas rei, sed fructus illius, ut pignori obligati, sequestrantur, eo enim casu cum remaneat verus dominus, non presentabit sequester, nec pignorat, quo casu procedit text. in cap. cum Bertoldus, de senten. & re iudic.

40 Tercio amplius in usufructuario omnium bonorum hereditariorum, quia cum in hereditate sit ius patronatus, debet ipse presentare, Menoch. cons. 66. num. 26. Cened. d. collect. 5. numero 5. Lambertini. lib. 1. par. 2. quest. 9. artic. 3. Viuiam. par. 1. lib. 4. cap. 7. numero 6. Aloys. Ricci. in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 1. decis. 23. Borrell. d. tit. 33. numero 239.

41 Quarto amplius in conductione, feudo, vel emphyteusim alicuius vniuersitatis, vel villæ, cui est annexum ius patronatus, quia accessorie cum vniuersitate data in feudum vel emphyteusim transfertur ius patronatus, Ioseph. Ludovic. tom. 3. communium opin. tit. de iure patron. concl. uni. vers. acquiritur etiam, pag. mibi 534. col. 2. Cened. d. collect. 5. numero 10. Viuiam. d. par. 1. lib. 4. cap. 6. vbi tamen numero 4. cum Abb. in cap. querelam, numero 19. de electio. Resoluit, quod si Parochiani debent presentare Parochum, cum non debent presentare conductores domorum in Parochia existentium, sed domini locatores, qui habent ius patronatus ex præsumpta fundatione, constructione, seu dotatione, nisi consuetudo sit in contrarium.

42 Quinto amplius in præscriptione vniuersitatis bonorum, cui annexum est ius patronatus, quia præscripta vniuersitate, præscribitur & ius patronatus illi adhaerens, Felin. in cap. causam, num. 8. de præscription. Reub. dicto verbo ipse, vel is, à quo, quest. 36. numero 81. cum sequentibus.

43 Præscripto tamen vno fructu ius patronatus, puta præsentationis, vel alterius honoris, utilitatis, vel oneris, non intelliguntur præscripti alij fructus, quibus usus non est præscribens, Lambertini. lib. 1. par. 2. quest. 11. artic. 4. Viuiam. d. par. 1. lib. 4. ca. 8. numero 3. vbi numero 4.

44 Quod ad hoc, ut præscribatur ius patron. requiritur tempus quadraginta annorum ex actu continuato, & quod præscribens sit in bona fide, cum scientia, & patientia domini, contra quem præscribitur. In iure patronatus regio non procedit, quia hoc præscribi non potest, Cubed. Lusit. decis. 65. numero 3. par. 2. & de patron. Regie Coronæ, cap. 7. numero 5. Hodie autem seruari debet decretum Concil. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 9. Vbi ius patronatus debet ostendi ex fundatione, seu dotatione, siue ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, alias secundum iuris dispositionem, ut Alleg. seq. ostendam.

45 Sexto amplius in publicatione omnium bonorum, seu vniuersæ hereditatis patroni delinquentis facta, etiam per iudicem secularem, nam publicando bona, quibus ius patronatus est annexum, dicitur quoque indirecte, & accessorie ius patronatus publicari, & in Fiscum transire, qui Fiscus adueniente vacatione vice patroni banniti, cuius fuerunt in Fiscum incorporata omnia bona, præsentat Rectorem ad vacantia beneficia: sed quia resolutio hæc aliquas patitur declarationes, quas in præsentia tractare non est meum, poterit

lector pro pleniori illius explicatione consulere Clar. §. fin. q. 78. numero 8. Roch. d. verbo ipse, vel is, quest. 29. numero 69. Emman. Sear. recept. sent. verbo Patronatus ius Molina d. cap. 24. à numero 26. Viuiam. tom. 1. commun. opinion. lib. 9. tit. 31. numero 2. Perez d. l. 1. glof. siel quefuere, quest. 8. Costa d. verbo trebellianica, numero 7. Spino. d. glof. 4. numero 115. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 44. numero 24. Surd. de alimentis, tit. 9. quest. 22. numero 28. D. Sahag. in cap. quanto, de iudic. à numero 27. Azori. institut. moral. par. 1. lib. 8. cap. 12. quest. 9. Farin. in praxi crimin. par. 1. quest. 25. numero 151. & de heresi. quest. 190. §. 1. numero 24. Nicol. Garcia dist. cap. 9. à numero 25. Viuiam. in praxi ius patron. par. 3. lib. 15. cap. 1. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 19. per totum, Francisc. Leo in thesauro fori Ecclesiastici par. 2. cap. 6. num. 36.

46 In casibus supradictis vbi ius patronatus cum vniuersitate, villa, vel castro ad alium transfertur, non requiritur Episcopi consensus per text. in cap. ex litteris, & in cap. cum seculum, vbi Abb. de iure patronat.

S P M M A R I U M.

- 1 Institutio proprie, per quam presentatus à patrono instituitur, dicitur translatio iuris non libera à superiore facta, ex qua plenum ius datur instituto.
- 2 Requisita ad institutionem obtinendam sunt beneficii vacatio, existentia ius patronatus, habitus presentati & presentatio facta in tempore.
- 3 Presentatio in beneficio ius patronatus fit per patronos, quando Ecclesia vacat.
- 4 Reges Lusitaniæ consueverunt & solent promittere commendas vacaturas, vel presentare aliquem in Ecclesia sui patronatus in genere.
- 5 Patronus in habitu habet ius presentandi, illud tamen non habet in actu, nisi à tempore vacationis.
- 6 Promissio facta per patronum de beneficio vacaturo, per mortem beneficiarii non conualecit.
- 7 Vacatio beneficii proprie, & vere per mortem Rectori fit.
- 8 Mors omnia soluit.
- 9 Vacat per renunciationem beneficii, per quam amittitur omne ius in eo competens.
- 10 Permutatio facta de beneficio ius patronatus sine patroni consensu venit annullanda.
- 11 Consensus patroni requisitus in renuntiatione beneficii ius patronatus potest præstari ante & post promissionem.
- 12 Beneficium vacat ob delictum Rectoris priuationem, seu depositionem inducens.
- 13 Beneficium primum vacat ipso iure per ademptionem secundi incompatibilis cum eo, itant patroni possint presentare.
- 14 Beneficium primum quando vacet per assentionem secundi, remissum.
- 15 Patroni semper possunt presentare ad beneficium sui ius patronatus quomodocunque vacet.
- 16 Vacationis tempore illo habet Ecclesia custodiam, quæ habet ius instituendi.
- 17 Custodia Ecclesiæ tempore vacationis spectat ad patronos Ecclesiasticos.
- 18 Custodia Ecclesiæ pertinet ad Episcopum quando patroni sunt laici.
- 19 Custodia Ecclesiæ parochialis cuiuscunque ius iuspa-